

Венерологія

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДХОДІВ ДО КУЛЬТУРАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ ГОНОРЕЇ

Г.О. Безкоровайна, О.І. Хара

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України»

Мета. Проведено вивчення реальної потреби в обсягах культуральної діагностики гонореї з економічним обґрунтуванням оптимального рівня грошових видатків бактеріальних лабораторій.

Матеріали та методи. З цією метою проведено аналіз захворюваності на гонококову інфекцію в Україні з визначенням фактичних фінансових витрат з розрахунку на 1 встановлений діагноз гонореї.

Результати дослідження. Встановлено, що захворюваність на гонококову інфекцію в Україні у 2014 році становила 6180 випадків або 14,04 на 100000 населення. Проведені нами розрахунки свідчать, що фактична кількість хворих на гонорею може складати на рік до 36 тисяч осіб. Нами проаналізовано ефективність культуральної діагностики гонореї загалом по Україні. Вона складає 4,42 % від усіх виконаних посівів. Повна собівартість бактеріологічної діагностики гонореї за рік в Україні складає 550486 дол. США. Середня собівартість одного посіву складає 4,81 дол. США. 42 % хворих на гонорею обстежуються бактеріологічно і це при тому, що в більшості випадків діагноз може бути виставлено бактеріоскопічно. Найвний підхід до культуральної діагностики гонореї є економічно недоцільним, оскільки мікроскопія 1 мазка є дешевшою в 4 рази. Враховуючи велике число здійснених щорічно в Україні посівів, 1 випадок культурально виявленої гонореї коштує державі 115 \$ (США). Приймаючи до уваги низьку

інформативність поживних середовищ, які застосовуються в Україні, такі видатки не можна вважати обґрунтованими.

Висновки. З метою раціонального використання коштів для діагностики гонореї доцільно обмежити використання культурального методу і застосовувати його лише у випадках проблемної діагностики чи для визначення чутливості збудника до антибіотиків.

Варто застосовувати виключно інформативні поживні середовища, які пройшли відповідне тестування. Необхідно розвивати обстеження на ППСШ швидкими і економічними методами, в тому числі і безпосередньо на прийомі у лікаря-венеролога.

ПРОВЕДЕННЯ МІЖЛАБОРАТОРНОГО КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ СЕРОЛОГІЧНИХ МЕТОДІВ ДІАГНОСТИКИ СИФІЛІСУ

О.М. Білоконь, В.В. Кутова

ДУ «Інститут дерматології та венерології НАМН України»

Контроль якості лабораторних досліджень є одним з методів вдосконалення діяльності діагностичних лабораторій. Результати серологічних досліджень на сифіліс залежать від безліч чинників, довільна зміна будь-якого з них може привести до необ'єктивних і спотворених результатів дослідження.

Міжлабораторний контроль якості це порівняльний контроль якості результатів лабораторних досліджень, отриманих у ряді лабораторій. Він дозволяє виявляти помилкові результати дослідження, що призводять до гіпо- і гіпердіагностики захворювань, оцінити професійну підготовку персоналу лабораторій, стандартизувати і уніфікувати методи дослідження та дозволяє своєчасно здійснювати заходи по поліпшенню якості роботи лабораторій.

Метою міжлабораторного контролю якості було виявлення систематичних і випадкових помилок при постановці контрольованих методів і досягнення порівнянних результатів, які отримуються лабораторіями, що беруть участь у даному дослідженні.

Матеріалом для дослідження служили контрольні нерозведені сироватки крові хворих сифілісом («позитивні», «слабко позитивні») та осіб, вільних від сифілітичної інфекції («негативні»). Дослідження було проведено в лабораторіях 10 обласних шкірно-венерологічних диспансерів (ОШВД) та 2 міських шкірно-венерологічних диспансерів (МШВД).

Результати дослідження. В рамках договорів про науково-практичне співробітництво спільно з МШВД №2, №5 м. Харкова, з лабораторіями ОШВД Харківської, Житомирської, Луганської, Тернопільської, Донецької, Запорізької, Дніпропетровської, Хмельницької, Волинської, Миколаївської областей проводився міжлабораторний контроль якості досліджень на сифіліс та аналіз його результатів. Дослідження здійснювалось згідно з методичними вказівками викладеними в Наказі МОЗ України №997 від 22.11.2013 р.

В контрольовані лабораторії проводилася розсилка контрольних матеріалів - зразків сироватки крові. Контроль здійснюється відповідно до Програми по графіку. Одна із Сторін-учасниць Програми, в особі лабораторії серології ДУ «ІДВ НАМН», надавала контрольний матеріал іншим Сторонам-учасникам міжлабораторного контролю. Визначення показників в контрольному матеріалі кожна із Сторін здійснювала самостійно із застосуванням комерційних тест-систем і реагентів, зареєстрованих (сертифікованих) в Україні.

При виконанні досліджень аналіз контрольних проб включався в звичайний хід роботи лабораторії, проводився тим же персоналом, який виконує ці дослідження повсякденно. При проведенні контролю використовувались тест-системи і реагенти,

лабораторний посуд і устаткування, які лабораторія використовує повсякденно. На усіх етапах міжлабораторного контролю проводилось надання консультативно-методичної допомоги.

До числа контрольованих тестів були віднесені наступні методи:

1. Реакція мікропреципітації з кардіоліпіновим антигеном(РМП);
2. Імуноферментний аналіз (ІФА) з визначенням трепонемспецифічних імуноглобулінів класів IgG і IgM (або сумарні);
3. Реакція пасивної гемаглютинації еритроцитів (РПГА);
4. Реакція імунофлюоресценції(РІФ) в модифікації РІФ₂₀₀ і РІФ_{abc}.

Етапами міжлабораторного контролю якості являлось: отримання контрольних матеріалів з відомими показниками для тестування; проведення досліджень і інтерпретація результатів; систематизація результатів дослідження.

Результати, отримані для кожного окремого контрольного зразка заносили в протокол, що надсилався та аналізувався в лабораторії серології ДУ «ІДВ НАМН».

Проведеними дослідженнями показана висока ефективність практичного застосування розробленої системи міжлабораторного контролю якості серологічних лабораторних методів діагностики сифілісу. Сукупність проведених заходів дозволила покращити якість серологічної діагностики сифілісу у спеціалізованих лабораторіях дерматовенерологічних закладів.

Важливо відмітити, що цільної системи або програми по зовнішньому оцінюванню якості лабораторних досліджень на сифіліс не має жодна країна світу, в Україні в тому числі.

Висновок. З метою підвищення якості діагностики сифілісу, а також виявлення системних помилок лабораторних методів і підтримання єдності вимірювань на території всієї країни, створення лабораторного центру, що здійснює зовнішній контроль якості, є дуже важливим на теперішній час.